

UMÍTE PADAT S MOTOCYKLU?

(Š) Není snad motocyklisty nebo cyklisty, který by mohl prohlásit, že během několikaleté praxe nespadol ani jednou se svého stroje. Z toho plyne, že každý motocyklista by se měl alespoň zamyslet nad tím, co se při pádu děje — a pokud možno, by si měl uvědomit, jak se nejbezpečněji padá a podle toho se zařídít.

Na papíře vše vypadá krásně, ale ve skutečnosti jezdec někdy ani nepostřehne, co se děje, dokud nedopadne. Proto nevěřte, i kdybyste se sebelépe naučili padat, že se vám nic nemůže stát. Hlavní zásadou je, vyvarovat se pádů rozumnou a opatrnou jízdou. Podle zkušenosti dovedou motoristé předpovědět situaci na silnici tak, že se mohou podle svého přehledu již předem připravit na nebezpečnou situaci. Vidím-li na příklad (je to nejprimitivnější příklad), že se za stojícím nákladním vozem zakutálel na vozovku míč, předpokládám, že »co nevidět« za ním vběhne do jízdny dráhy děcko a proto zabrzdím ještě dříve, než dítě vůbec vidím.

Někdy však může úmyslně způsobený pád zabránit neštěstí mnohem vážnějším. Tak na příklad, jedete-li do nepřehledné zatáčky a proi vám se vyřítí osobní vůz, předjíždějící široký nákladák na levé straně vozovky, máte obvykle tři možnosti — nechat se přejet pomalu jedoucím nákladním vozem, nechat se přejet rychle jedoucím osobním vozem nebo provést hbitý »nucený sestup« do příkopu. S hlediska všech tří účastníků této nepříjemné situace je třetí volba daleko nejlepší a proto se žádný duchanřitomný motocyklista nebude rozpakovat nařídít stroj co nejrychleji na banket a sjet do příkopu. Není ani rozumné zvlášť náruživě brzdit, protože nezvládnutý smyk by mohl přivodit právě pád před jedoucím vozidlo. V takovém případě záleží mnoho na místní situaci. Je-li příkop široký,

mělký a bez jakýchkoliv překážek, je možno z něho vyjet bez pádu a bez zastavení. Má-li však strmé břehy, je pád nevyhnutelný a tu je vždy dobře poněkud se nadzvednout, aby pád neskončil pod strojem, nýbrž vedle příkopu, na poli. Je-li příkop překlenut můstkem, je situace mnohem horší, protože nepodaří-li se stroj před můstkem zastavit, bude při havarii určité těžce poškozena přední vidlice. Při nárazu na můstek je opět dobře nadzvednout tělo.

V některých odvětvích sportu a branné výchovy se cvičenci učí padat. Ať již jsou to parašutisté, nebo milovníci stylu jiu-jitsu, řídí se vždy dvěma hlavními pravidly: pozor na hlavu a na krk a uvolnit všechny svaly! Odtud ty oblíbené závodnické kotrmelce po pádu — jsou důkazem zcela uvolněných svalů. Zásadní chybou je vystrkovat napjaté nohy, jako bychom se od něčeho chtěli odrazit. Končívá to někdy zlomeninou, protože tuhá noha je při pádu vystavena příliš prudkému nárazu, kdežto uvolněná noha si náraz sama »odpěruje«. Ještě dů-

ležitější ovšem je, abychom nedopadli na hlavu. Při uměle vyvolaném pádu jdou vždy napřed nohy a boky k zemi, při náhodném pádu obvykle také. Pouze při pádu po nárazu je nebezpečí, že jezdec může »vystřelít« se sedla a letět po hlavě. Letí-li velkým obloukem, má ještě možnost srovnat tělo.

Co se asi děje při pádu na hladkém povrchu? Při úmyslném pádu je obvykle zablokováno zadní kolo, neboť málokdo má tolik odvahy, aby seskočil s motocyklu, aniž by se alespoň snažil tycet stroj do smyku. Zablokované kolo pak »ustrlí« na jednu stranu, přední kolo se automaticky stočí na tutéž stranu, nestačí však smyk vyrovnat a stroj jde k zemi s jezdcem. Je nutno si hned uvědomit, že na hladkém povrchu bez překážek není takový pád nebezpečný. Setrvačnost hmoty stroje i jezce způsobuje, že se jezdec blíží vozovce jen pomalu, mnohem pomaleji, než kdyby na příklad spadl se židle. Proto není první dopadnutí na vozovku tak nebezpečné. Záleží však na směru pádu, neboť zdaleka největším nebezpečím jsou všechny

Vlevo: pozdní odpoutání, jezdec se již měl pustit. (Dejvice.) Vpravo: včasný sestup — jezdec pustil stroj do pytlů a sám se jím vyhnul. (Dvěma směry.)

Vpravo: Odraz od stroje může zabránit nebezpečnému pádu na překážku. (Klíčov.)

pevné překážky, jako patníky, chodníky a zábradlí. Těmto předmětům se jezdec často blíží téměř kolmo a proto relativně mnohem prudčeji, než zemi. Náraz na ně bývá proto nebezpečný. Není dobře dívat se pod sebe, nýbrž je správné dívat se před sebe ve směru pádu. Pokud se jezdec ještě drží stroje, může se pak od stroje odstrčit tak, aby se překážkám vyhnul. Právě tak důležité je, aby se jezdec díval i za sebe. V případě, že by na frekventované silnici za ním jelo vozidlo, je důležité, aby sjel motocyklista na stranu silnice, jinak může být i po zcela bezpečném pádu zabit následujícím vozidlem. Rovněž při pádu do protisměru je nutno dávat pozor na příjezdějíci vozidla!

Nejlépe se padá do měkkoty — na trávu, do oranice. Lépe se také padá na hladký asfalt, než na dlažbu. Po smyku zadního kola bývá mírnější pád, než po smyku předního.

Předpokládejme, že jezdec šťastně dopadl, zvedl se a zvedl i stroj. (Pozor: budou-li vám tahat nemotoristé stroj z příkopu, můžete se vsadit, že si popálí ruce o výfuky!) Napřed prohlédne sám sebe, rozkývá obě nohy, pak ruce, krk, otevírá si oči, aby poznal, zda nekrváčí. To se vše dělá pěkně mimo jízdní dráhu a stroj musí též být uklizen. Teprve, když jsou tyto zdravotní formality skončeny, začne si motocyklista důkladně prohlížet šatstvo a pak stroj. Přední vidlice bývá často zohýbána nebo alespoň zadřena, blatníky potrhány, reflektor poškozen, případně sklo rozbité. Je-li stojan v pořádku, je dobře zjistit, zda obě kola jsou ještě v jedné rovině, pohledem zepředu. Pak je nutno zkontrolovat stupačky, páku řazení a páku zadní brzdy a lanko přední brzdy. Také se stává, že řídítka při plném rejdu promačkou nádrž na benzin — je nutno zjistit, zda neteče. Dalším pohledem zjistíme, zda baterie je na místě. Protáčením kol se jezdec přesvědčí, zda nebyla nárazem deformována. Přední ráfek bývá velmi často poškozen. Také u některých strojů bývá poškozeno »těčko« — doraz rejdu pod hlavou řízení.

Byl-li pád neočekávaný a náhodný, a neměl-li vážnějších následků, je dobře, aby se jezdec zamyslel nad jeho příčinou. Někdy pomůže krátká exkurze deset nebo patnáct metrů před místo pádu. Může tam být právě mazlavý úsek asfaltu politého olejem nebo zledovatělých několik metrů v místě, kde přes silnici vane ostrý vítr. Je nutno vzít si poučení pro příště a je-li možno, příčinu nebezpečí odstranit, aby jiní jezdci neskonzili právě tak neslavně.

Pokud tedy musíte upadnout, snažte se padat tak, jak bylo zde naznačeno. V průměrném provozu však není samozřejmé, že by jezdec musel padat.

Co může způsobit chodník při velké rychlosti. Konec byl šťastný, protože pytle strhly včas stroj. (Gottwaldov.)

Správně zvládnutý pád po smyku. Drápela (BMW) na okruhu v Gottwaldově.